

■ Predgovor

Sotelsko gričevje je obmejna in razmeroma slabo raziskana obpanonska pokrajina v vzhodnem delu Slovenije, ob srednjem toku Sotle. Na severu in jugu ga oklepata Rudnica in Orlica, na zahodu Bistrica in Sušica, na vzhodu pa Sotla, po kateri poteka tudi državna meja z Republiko Hrvaško. Po Gamsovi regionalizaciji iz leta 1983 se uvršča v južni del mezoregije Voglajnsko-Sotelska Slovenija, ki na zahodu meji na mezoregijo Kozjansko hribovje, na jugu pa na mezoregijo Krško in Brežiško hribovje. V razpravi iz leta 1974 je Ilešič pokrajinsko zaokroženo območje Sotelskega gričevja opredelil kot del Kozjanskega (tudi Srednjega Sotelskega) ter ga označil za *obsotelsko Kozjansko* oziroma *Srednje Obsotelje* ali *Zasotelje*. Isto območje so Gams, Kladnik in Orožen Adamič leta 1995 v regionalizaciji za Krajevni leksikon Slovenije poimenovali *Kozjansko gričevje*, Kladnik leta 1996 in Perko leta 1998 pa *Srednjesotelsko gričevje*.

Iz dosedanjih poimenovanj območja Sotelskega gričevja je torej razvidno, da to ni poenoteno, vendar smo se v pričujoči monografiji od tega ogradili. Pestrost pokrajinskih poimenovanj, k čemur nenazadnje prispeva tudi svojstveno poimenovanje preučevanega območja v tej monografiji, in pridih nedorečenosti tako puščata možnost za različne poglede in nadaljnje interpretacije. Najsi gre torej za *Srednje Obsotelje*, *Zasotelje* ali pa *Kozjansko*, *Srednjesotelsko* ali *Sotelsko gričevje*, to ne zasenči dejstva, da je v monografiji obravnavana pokrajina, kot zaokrožena in razmeroma homogena, s svojstvenimi fizično- in družbenogeografskimi značilnostmi ter procesi, ki v njej potekajo, bogatejša za verjetno prvo podrobnejšo in (sicer ne povsem, pa vendar) sistematično regionalnogeografsko preučitev.

Monografijo sestavlja osem poglavij, ki Sotelsko gričevje obravnavajo z različnih vidikov. Prva štiri so fizičnogeografsko obarvana in preučujejo izoblikovanost reliefa (*Sašo Stefanovski in Uroš Stepišnik*), podnebje in topoklimatske razmere (*Darko Ogrin, Matej Ogrin, Miroslav Vysoudil, Lena Kropivšek, Iztok Miklavčič in Rok Šilc*), količino in kakovost voda (*Tajan Trobec*) ter izbrane lastnosti prsti in rastja (*Blaž Repe*). Sledijo tri družbenogeografsko obarvana poglavja, med katerimi je eno pregledno družbenogeografsko (*Simon Kušar, Matej Ogrin, Jernej Zupančič in Irma Potočnik Slavič*), preostali dve pa obravnavata razvoj podeželja (*Irma Potočnik Slavič*) ter politični razvoj državne meje z Republiko Hrvaško (*Jernej Zupančič*). Zadnje vsebinsko poglavje se osredotoča na študijo ranljivosti okolja (*Nejc Bobovnik in Matej Ogrin*). Velja izpostaviti, da je Sotelsko gričevje sicer resda skupni pokrajinski imenovalec vseh poglavij, vendar pa je pri nekaterih izmed njih teritorialni okvir preučevanja vseeno deloma prilagojen vsebini in metodološkemu pristopu.

Monografija *Geografija Sotelskega gričevja* je plod večletnega terenskega preučevanja v okviru terenskih vaj študentk in študentov drugega letnika na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pod mentorstvom pedagoškega osebja. Med letoma 2019 in 2024 smo tako v sredini maja po en teden preživel v našem taboru v Bistrici ob Sotli, ki nam je ponujal izhodišče za geografsko raziskovanje pokrajine. V letih 2020 in 2021 nam je izvedbo terenskih vaj sicer preprečila epidemija covida-19, vendar smo zamujeno vseeno uspešno nadoknadili. Na tem mestu gre posebna zahvala vsem domačinkam in domačinom za izkazano gostoljubje, pa

tudi generacijam študentk in študentov, vsem skupaj ter vsakemu posebej, za vestno opravljeno delo in pomoč pri pridobivanju terenskih podatkov. Brez vas izid te knjige pač ne bi bil mogoč. Monografija, ki je pred vami, je že šesta po vrsti v nizu podobnih, ki smo jih pripravili na Oddelku (*Bela krajina in Krajinski park Lahinja, Geografija stika Slovenske Istre in Tržaškega zaliva, Kamniška Bistrica: geografska podoba gorske doline, Fizična geografija Jezerskega z dolino Kokre ter Geografski oris občine Loški Potok*), in tako ponovno dokazuje, da je mogoče združiti prijetno s koristnim, življenjsko s strokovnim in znanstvenim ter večletno terensko izobraževanje in delo z nekaj dodatno vloženega truda pretopiti v trajni poklon pokrajini v obliki monografije.

Tajan Trobec, september 2025